

نگاه نو

مصاحبه با مدیر عامل بانک مهر اقتصاد درباره نقش و

جایگاه این نهاد مالی

اشاره

بدون شک ورود مؤسسات پولی و بانکی غیردولتی به بازار مالی کشور، یکی از رویدادهای بسیار مهم و تأثیرگذار در فرایند فعالیت این بازار است و می‌تواند به عنوان نقطه عطف در تاریخ بانکداری معاصر کشور بشمار آید.

یکی از این نهادها، بانک اقتصاد مهر (مؤسسه مالی و اعتباری مهر سابق) است که پس از سال‌ها تجربه و تمرین، اینک آماده حضور جدی‌تر در بازار و به دست آوردن سهم بازار متناسب با توانایی‌های خویش می‌باشد. در این مصاحبه با دکتر غلامحسن تقی نتاج، نگاهی داریم به چگونگی توسعه و بلوغ این مؤسسه و چشم‌اندازهایی که برای آینده‌اش ترسیم شده است.

بانک و اقتصاد

دکتر غلامحسن تقی نتاج: در حال حاضر، با بیش از یکصد تریلیون ریال منابع جذب شده از سطح جامعه، در حال فعالیت هستیم.

• جناب دکتر تقی نتاج، لطفاً در ابتدا در مورد تاریخچه تاسیس و فعالیت بانک مهر اقتصاد (مؤسسه مالی و اعتباری مهر) برای مخاطبان نشریه بانک و اقتصاد توضیح بفرمایید؟
O بانک مهر اقتصاد عملدر قالب قرض الحسنه فعالیت خود را آغاز کرده است. حتماً مستحضر هستید که در حدود سال‌های ۷۰ تا ۷۱ و در شرایط قانونی آن زمان، مقررات مربوط به تنظیم بازار غیرمتشکل پولی را نداشتیم و در آن شرایط، مؤسسات می‌توانستند به عنوان قرض الحسنه فعالیت کنند و محدودیتی هم برای انجام فعالیت‌های پولی و بانکی نداشتند، یعنی فقط به قرض الحسنه محدود نمی‌شدند و به هر حال این مجموعه هم کار خودش را در همان شرایط شروع کرد و به دلیل نیاز شدید بازار به اینگونه مؤسسات، توانست سریعاً رشد و توسعه پیدا کند.

این فعالیت تا اوایل دهه ۹۰ ادامه داشت و همزمان با سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور در راستای ساماندهی مؤسسات پولی و بانکی، این مجموعه، یکی از اولین مؤسسات قرض الحسنه بود که درخواست خود را به مراجع ذیربط در بانک مرکزی داد تا کارهای مطالعاتی صورت گیرد و از جمله کار مطالعاتی توسط پژوهشکده پولی بانکی بانک مرکزی در دوران ریاست دکتر مجتهد انجام و طرح‌ریزی شد و مراحل تبدیل صندوق قرض الحسنه بسیجیان به مؤسسه مالی و اعتباری مهر صورت پذیرفت در همین اثناء، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی هم به تصویب سیدورویگردمجموعه را برای تبدیل شدن به مؤسسه مالی و اعتباری تأیید کرد، و در متن قانون، مؤسسات اعتباری غیربانکی صراحتاً به عنوان یک هویت حقوقی تعیین شدند. سپس موافقت اصولی برای مؤسسه اعتباری

غیربانکی مهر صادر شد و اقدامات تبدیل هماهنگ گردید تا سال ۸۷ که تحولاتی در استراتژی‌ها و رویکردهای بانک مرکزی صورت گرفت و حداقل سرمایه مورد نیاز بانک‌های خصوصی از ۳۵۰ میلیارد تومان، به ۲۰۰ میلیارد تومان کاهش پیدا کرد و قانون مربوطه هم مصوب شد. با توجه به اینکه حوزه‌های کسب درآمد یک بانک، به مراتب بیشتر از یک مؤسسه غیربانکی است، لذا تصمیم گرفته شد که به جای مؤسسه، این مجموعه به بانک تبدیل شود. اقبال بیشتر بازار به بانک‌ها نسبت به مؤسسات هم مشوقی شد که درخواست مربوطه داده شود و سرانجام در اسفندماه ۸۸ شورای پول و اعتبار تصویب کرد که این مؤسسه فعالیت خود را با عنوان بانک مهر اقتصاد ادامه دهد و در حال حاضر هم مراحل

مجموعه بانک مهر اقتصاد، جزو مجموعه‌هایی است که می‌تواند فعالیت خود را با جدیدترین مصوبه شورای پول و اعتبار آغاز نماید.

مدیرعامل بانک مهر اقتصاد:
فقط اراده انجام کار توسط بانک
مرکزی، می تواند مشکلات مربوط
به سرمایه گذاری در زمینه فناوری
اطلاعات و ارتباطات مورد نیاز
سیستم بانکی را رفع کند.

حتی در بخش صنعت هواپیمایی کشور هم لیزینگ ارایه می شود.
• لطفادر مورد سرمایه گذاری های مورد نظر بیشتر توضیح
بدهید؟

• باتوجه به اینکه کارکرد اصلی بانک، تامین مالی فعالان
اقتصادی کشور می باشد و باتوجه به پتانسیل مدیریت و نیروی
انسانی که در اختیار می باشد، می شود از طریق خرید سهام شرکت ها
و مالک شدن در کارخانجات، در سهام بخشی از واحدهای تولیدی
مشارکت کرد، گرچه این رویکرد، اولویت اصلی نیست، اما برای
تنظیم سبد دارایی های این مجموعه، بخشی حدود ۲۰ درصد از
دارایی ها در بازار سرمایه فعال شده است.

• نظر شما در مورد وضعیت عمومی سیستم بانکی ایران و
جایگاه موسسه مهر چیست؟

• گرچه اینگونه مقایسه ها در تبلیغات بانک ها مطرح می
شود، اما مقایسه آنها کار سختی است. اگر معیارهای مختلف را
بخواهیم در نظر بگیریم، رتبه ما از نظر کارهای مختلف از رتبه
چهار تا پنج تا رتبه ۱۰ متغیر است. شاید پسندیده نباشد که ما
خودمان به آن پردازیم و بهتر است این کار را به موسسات بیرونی
بسپاریم. به هر حال، در سال گذشته، جزو ۳۰ شرکت برتر کشور و
۱۰ شرکتی قرار گرفتیم که بیشترین رشد را داشته اند.

پیرامون بحث نظام بانکی هم باید بگوییم که بیشتر خدمات
فیزیکی نقدینگی را بانک ها عرضه می کنند، البته به نسبت

نهایی فرآیند تبدیل شدن را سپری می کنیم.

• باتوجه به آخرین ترانز نامه مالی مصوب، بفرمایید وضعیت
سرمایه، دارایی ها، بدهی ها و هم چنین سایر اطلاعات مالی این
موسسه که بیان کننده جایگاه موسسه مهر در بازار مالی کشور
است، چگونه است؟

• باید عرض کنم که رتبه بندی بانک ها یا موسسات پولی
و بانکی، از منظر گاه های مختلف انجام می شود، مانند: میزان
سرمایه آورده، تعداد شعب و کارکنان، کمیت و کیفیت خدمات،
رضایت مندی مشتریان و... هر موسسه پولی و بانکی هم شرایط
خاص خودش را دارد و به نظر می رسد که مجموعه بانک
مهراقتصاد، جزو مجموعه هایی است که می تواند فعالیت خود
را با جدیدترین مصوبه شورای پول و اعتبار با سرمایه ۴۰۰ میلیارد
تومان آغاز نماید، حتما می دانید که بیش از شش هزار نفر کارکنان
این مجموعه در حدود بیش از ۷۰۰ شعبه در سراسر کشور مشغول
ارایه خدمت هستند و این یکی از خروجی های موسسه به دلیل
فعالیت منطقی و عقلانیت اقتصادی صورت گرفته می باشد. در
حال حاضر، شاهد وضعیتی هستیم که بانک می تواند با همان
سرمایه اولیه ۴۰۰ میلیارد تومان فعالیت خود را آغاز نماید و این
شرایط، منطبق بر استانداردهای بانک مرکزی است و اکنون با
بیش از ۱۰۰ تریلیون ریال (۱۰۰۰۰ میلیارد تومان) منابع جذب
شده از سطح جامعه، در حال فعالیت هستیم.

• چه مقدار از این منابع را تسهیلات داده اید؟

• تقریباً ۶۵ درصد این منابع به فعالان اقتصادی در
بازار در حوزه های مختلف خدماتی و تولیدی و در قالب انواع
عقود اسلامی ساری و جاری کشور تسهیلات داده شده است.
لازم به ذکر است که در کنار این فعالیت ها، در بخش صنایع کشور
هم سرمایه گذاری صورت گرفته است، مانند سرمایه گذاری در
بخش تراکتورسازی، انواع و اقسام مواد معدنی، خدمات حمل و
نقل بندری، ضمناً برخی از خدمات بانکی را هم ارایه می نماییم
مثل انواع و اقسام نقل و انتقالات و جوه برای مشتریان، تأیید اعتبار،
خدمات مشاوره مالی اقتصادی و خدمات لیزینگ، به نحوی که

**تحقق بانکداری
بدون ربا و بانکداری
اسلامی، نیازمند
همکاری و هماهنگی
و همفکری همه
اشخاص در جامعه
است - چه آنها که
مجری قراردادها
هستند، چه ناظران و
چه پژوهشگران در
دانشگاه ها و حوزه ها.**

بهتر از هر رویکرد دیگری است. بنابراین، پیشنهاد من این است که بانک مرکزی سرمایه گذاری در این زمینه را انجام دهد و سپس هزینه های انجام این کار را با کلیه موسسات پولی و بانکی تسهیم نماید. فقط اراده انجام این کار توسط بانک مرکزی، می تواند مشکل را از ریشه حل نماید.

• **مزیت نسبی و مهمترین ویژگی خدمات مالی که توسط این موسسه ارائه می شود، چیست؟**

O مجموعه مالی و اعتباری مهر، بایک ستاد چابک و با حذف فعالیت های زاید اداری و حقوقی، زمینه ای را فراهم کرده است تا اعطای تسهیلات با حداکثر سرعت ممکن اتفاق بیفتد. به علاوه، سعی شده است که از تجربه موجود صرفا استفاده نشود، بلکه با توجه به نشاط جوانی کارکنان، مقوله نگاه از نو مورد توجه باشد. این مجموعه سعی کرده است یک نقطه منطقی را بین ریسک پذیری و ریسک گریزی انتخاب کند و نگاه نوداشته باشد، حتی در شرایط فعلی هم در حال مطالعه و بررسی این موضوع هستیم که چگونه می شود برخی از فعالیت های زاید را حذف کرد تا خدمات بهینه و ارزانتر متناسب با زمان ارائه شوند و طبیعتا این یکی از حقوق مشتریان این مجموعه پولی و بانکی است و باید سعی شود که با روال منطقی و معقول با مشتری ارتباط برقرار شود، باید از انجام فعالیت های بیبوده پرهیز شود تا از تحمیل هزینه به مشتری و بانک ممانعت به عمل آید. این رویکرد در مجموعه مهر وجود داشته و به عنوان یک مزیت ادامه خواهد داشت.

• **مشتریان بالفعل و بالقوه این موسسه چه انتظاراتی می توانند از آن داشته باشند؟**

O انتظاراتی که مشتری دارد، متناسب با شرایط محیطی است، ضمن اینکه افتخار می کنیم که با حدود هشت میلیون مشتری در سراسر کشور ارتباط داریم و سرمایه بزرگی هم برایمان می باشد که با وجود نقاط قوت و ضعفی که در ما هست، ما را شریک و همکار خود می دانند و با ما کار می کنند.

مهمترین انتظاری هم که وجود دارد، استفاده از خدمات متنوع و سریعتر و کیفی تر در حوزه پولی و بانکی است و ما هر چه سرمایه گذاری می کنیم، ضمن اینکه مشتری سهم هزینه خودش را از این سرمایه گذاری می پردازد، طبیعی است که موجبات رضایتمندی آنها هم باید فراهم شود.

و اما نکته پایانی ضمن تشکر از نشریه بانک و اقتصاد که این فرصت را در اختیار مجموعه بانک مهر اقتصاد قرار داد، باید تاکید کنم که بحثی که رسانه ها باید به آن بپردازند، بحث بانکداری بدون ربا و فرهنگ سازی است و یادآوری می کنم که فقط بانک ها مسوول این مهم نیستند، بلکه احاد جامعه، مراجع قانونگذاری و نظارتی و همه اشخاص حقیقی و حقوقی، همه مسوولیت دارند که به آن بپردازند، چرا که تحقق بانکداری بدون ربا و بانکداری اسلامی، نیازمند همکاری و هماهنگی و همفکری همه اشخاص در جامعه است - چه آنها که مجری قرار داده هستند، چه ناظران و چه پژوهشگران در دانشگاه ها و حوزه ها.

• **ما هم از شما تشکر می کنیم و برای نهاد بانک مهر اقتصاد آرزوی موفقیت داریم.**

تنظیم کننده: اعظم هوشمند

خدماتی که در دنیا عرضه می شود، ما خدمات مان محدود به مشتریان است و این باعث می شود که هزینه های سربار سنگینی به کشور تحمیل شود، در حالی که با همین ستاد موجود، می شود انواع خدمات متنوع بانکی، بیمه ای، لیزینگ و حتی خدمات رفاهی مشتریان را با کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات تامین کرد. اما متأسفانه فناوری اطلاعات و ارتباطاتی که در کشور وجود دارد، برای همه ما هزینه سنگینی دارد و هر کدام از این خدمات با یک ستاد سنگین در کشور ارائه می شوند که به ضرر اقتصاد ملی است و فکر کنم که ساماندهی این وضع، باید جزو رویکردهای سیاستگذاران اقتصادی و قانونی کشور باشد. یک مساله دیگر هم چالشی است که برای نظام پولی و بانکی وجود دارد و آن بحث فناوری اطلاعات و ارتباطات است که ما خودمان صاحب آن نیستیم، حتی از بابت استفاده از آن هم فاقد تسلط کافی هستیم و برای این امر هزینه سنگینی صرف می شود.

• **به نظر شما، برای بهبود اوضاع چه باید کرد؟**

O چون هر کدام از این موسسات پولی و بانکی به دلیل محدودیت های فراوان سرمایه گذاری و هزینه بسیار بالا، مستقلا نمی توانند این چالش ها را برطرف کنند، بنابراین، بهترین مرجع برای رفع این مشکلات، بانک مرکزی است. البته قبلا یک بار این جهش را تجربه کرده ایم که متأسفانه با مشکل مواجه شد، ولی باز جمیع شواهد بیانگر این واقعیت هستند که این رویکرد

حدود ۲۰ درصد
از دارایی های این
مجموعه، برای تنظیم
سبد دارایی ها، در
بازار سرمایه فعال
شده است.